

ILKKA MALMBERG KUVAI HELI REKULA

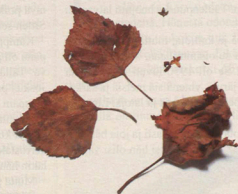
PÄLKÄNEEN PITÄJÄN Äimälässä, keskisessä Hämeessä, seisoi vuoren laella yksi petäjä ylempänä kaikkia muita. Kuka vain osasi katsoa, näki sen latvassa harmaan oksaröykkiön. Se oli kalasääsken pesä. Kalasääski rakentaa pesänsä mahdollisimman korkealle. Maisemista se tuskin piittaa, mutta se ei halua tulla yllätetyksi. Tämän kaksikymmenmetrisen männyn latvasta näki kilometreittäin hämäläistä mäkimäata ja järvisueta pitkäle yli Malasveden ja Pälkänevedelle asti.

Niinpä sääksiemo oli havainnut reppuselkäisen lähestyjän jo kauan sitten. Hahmo näytti tulevan suoraan kohti. Lintu pudottanut siivilleen ja kaarsi huolestuneen kierroksen latvojen yllä.

Nuoren miehen askel oli pitkä ja vetävä, hän oli parvottunut ja paahuttanut, vaatteet pihkaisia, iho naarmuilla; hän näytti itsekin metsänelävältä.

Linkola laski reppunsa männyn juurelle ja kiinnitti saappaisiinsa tolpparautat. Niillä kykeni kipuaan sileää männynrunkoa, mutta käsillä täytyi pitää hyvin kiinni, sillä tolppakenkien ote ei aina pidä.

Linkola tavoitti ensimmäiset paksut oksat ja sai

LUVATTU MAA

PENTTI LINKOLALLA
ON VUOSIKYMMENTEN AJAN
OLLUT UNELMA.
VIHDON SE ON TOTEUTUNUT.

Pataljoonan parasta suunnistaja vuonna 1955 teki taukoamatta lintuhavaintoja, kesken kilpailun.

varmemman otteen. Hän tunki itsensä läpi räitsevän oksiston aina ohueen lantsaan asti. Kuivia oksia putoi kieppuen maahan. Tuulenpuskka huojutti lantaa. Ei saanut katsoa alas.

Ahaalla oli kiviä ja kalliota, mutta ympäriellä hämmästä maisemaa suloisimillaan, sinisen ja vihreän kaikki sävyt. Se oli 1950-luvun suomalaista maalaismaisemaa: järviä, yhtenäisiä metsiä ja sarkareunoja viioittamatta peltoja. Niittyjä ja latoja. Lintujen laulu helisi puissa.

Se oli Suomea, jota Linkola rakasti ja jota hän kaipasi koko loppuikänsä. Sen vuoksi hän olisi valmis tappamaan.

Mutta nyt oli rengastettava nämä sääksenpoikaset. Linkola oli ahven pesän alla. Emo kierteli yhä lähempänä ja kinnitti vaaroituaan: *pjoppjoppo*.

Tämä oli vaikein vaihe. Pesä oli toista metriä halkaisijaltaan, korkea röykkiö oksia. Niistä ei voinut tarttua kiinni. Linkola kiersi maillaköyden pätjän rungon ympäri ja kiinnitti sen vyöbönä. Hän sai ottaa nojautua takseppäin ja kurkottaa pesän reunan yli.

Hän ponnisti jalollaan hankalasti ylemmä ja nojasi ulospäin köyden varassa. Varovasti hän nosti silmänsä pesän reunaan. Kolme! Linkola vetäisi saman tien päänsä alas.

Poikaset olivat jo lähes yhtä suuria kuin emo, ja ne kävivät päälle heti.

Linkola heitti pesän reunan yli tyhjän reppunsa. Poikaset kävivät repimään sitä. Hän pujotti toisen käden perin alitse ja sai otteen yhden poikasen koivasta. Se yritti iskeä ranteesseen. Linkola sai raivokkautensa taistelevan poikasen sylinsä ja painautui pesän alle tulsojan emon syöksyiltä. Pari kädenliikettä ja ren-

gas oli koivessa ja kiristetty kiinni tongeilla.

Nyt oli odottettava emon seuraavaa syöksyä ja pantava poikasen takaisin pesään, kun emo oli alhaalla. Sitten seuraava poikainen ja sitten vielä yksi.

Kamppailu huojuvassa lantassa oli ohi. Linkolan paita oli poikasten ulostessa ja käteen oli tullut haava. Tällä kertaa rengastus sujui kuitenkin helposti. Joskus poikaset oli pantava paitaan sisään – kynnät ulospäin – ja tultava alas puusta rengastamaan.

Puhahdinta oli korkeus. Linkola pelkäsi ja on aina pelännyt korkeita poikaita. Hän ei uskalla nojata edes kerrantalopokkeen kaitseeseen, ja korkeilla silloilakin hän kulkee mahdollisimman keskellä.

Mutta pelko oli voitettava. Sitä hän vaati itseltään. Eikä hän voinut jättää pesää rengastamatta, se olisi vaivannut hänen kaltaistaan täydellisiin ja ehjiin sarjoihin pyrkivää miestä.

Se oli Pentti Linkolan elämän onnellisinta aikaa. Niitä keväitä hän nyt ikävi, kun lumen alla taas paljastuu tärvelty ma, kun tuuli ajelele muovinriekaleita yli kuolleen heinän. Siihen maailmaan hän aina palaa, kun nykyajan kesä musertaa hänet ja hän alkaa odottaa marraskuuta, sikioasentoon kätkeyntyneä, täynnä surua ja vihaa. Linkola asui Hämeen metsissä, huhtikuusta elokuun loppuun. Hän nukui ladoissa ja paljain tainvaan alla, missä sattu, telatoin mies. Sopotellen hän sai ostetuksi vasta vuosikymmenen lopulla.

16. 5. 1956: *Aamulla kirpeä pakkanen. Saappaita housupuntti jädään makupussin viereissä. Tynttyä, kirkasta. Heräsin radon vuorella auringon noususta Hauhon vaarojen takaa klo 3.55. Uljasta kevättä – koivut vihersivät utumaiseksi ensi säteissä.*
Yleensä Linkola muutti jo maaliskuussa rakentamansa lantaseen aivan, jossa ei ollut eristystä eikä

lämmitystä. Sieltä käsin hän kierteli pyörällä öisiä metsäteitä kuuntelemassa pöllöjä ja leirittyjä makupussineen paikkoihin, joissa saattoi havaita huulikkajan huuliuho.

Huhtikuussa retket veivät jo syvemmälle takamaahan ja kestivät päiväkausia.

Keväiset aamut puen alla, ladoissa, huvilankuistilla, veneen alla olivat kylmiä. Linkola makasi makupussissaan kippurassa, kunnes ei enää tarjennut. Metsä oli kuurasta tai saattoi sataa. Hän ei tehnyt nuotiota, ei pitänyt edes tulitikkua mukanaan. Ei aarmukahvia, ei iltatettä – lämpimistä juomista hän ei ole koskaan vällittänyt.

Piti vain nousta järekkään jälkeille ja liikkua, ajaa ehkä ptkä pyörällä että vertisyti ja pysähtyä sitten syömyään leipää ja kauryrnejä, joita hänellä tavallisesti oli ruokanaan.

Viihtyvyyteen ja mukavuuteen Linkola ei koskaan kiinnittänyt huomiota. Hän oli kevytään kuin huumiossa, pysyi liikkeessä koko päivän ja pitkälle yöhön, saattoi ehkä nukahda siellä täällä auringon lämmittäessä. Väliällä hän poikkesi hakemassa eväitä, mutta peseytymisen jäi joskus kuukaudeksi. Saamaan Linkola pitää turhana venäläiskaakintoa.

Mutta varsinaisen huumos, se alkoi ja alkua yhä vapun tienoilta, jolloin järvenselät aukeavat. Silloin Linkola kiertää suuren suurta Vanajavettä, Pälkänevetä, Mallasvetä ja samoja pieniä metsälampia yöstä päivää, koluaa luodet, lahdet, nuovikat järjestyksellisesti. Hän nukkuu milloin sattu, herää aamuun ystä ja jatkaa ikinä.

Linkola haluaa joka vuosi kirjata samoilta paikoilta joka ainoa vesilinnun, pesän ja munan. Aamunatuomaan se on mahdollista, kun kaikki linnut ovat liikkeellä ja on tarkkana, ettei mene laskuissa sekaisin.
Niin tänäkin keväänä, jossakin siellä hän parhailaankin kulke.

Millaista olikaan Vanajavedellä 1950-luvulla? Kesäaustasta ei vielä paljon ollut, varakallista kaupunkilaisilla oli siellä täällä kakserokkiaa huulittua, joissa oli torneja ja kusteja. Rantoja sai kulkea rauhaa, ei ollut mökkäläisiä laitureineen ja revireineen. Järvelle oli liikkennyt ihmiset suotta parikasta toiseen, laivojakin kulkki – asioita toimitettiin vesitse. Ammattilastajia oli järeillä parhaimmillaan parati kuumakymmentä, sillä leviden selkien Vanajaja oli kuuluisa huustaan.

Illalla suuri järvi astui. Linkola etsi leiripaikan ja kirjoitteli muistiinpanoja. Lokit jaksivat vielä meikasta, teeri pulsi. Uni tuli heti, nuorena se kävi niin vaivatonta. Kuikka huusi viellä pari kertaa, mutta sitä hän tuskin edes näki. Linkola nukui.

Kesä kului, ihana viisikymmenluvun kesä. Linkola viipyi ”takeaseruissellaan” koko toukokuun, sitten alkoi rengastus pesästä. Hänellä oli 800 pönttöä, joita hän kiersi tarkistamassa. Piti etsiä kalasäseket, haukan pöllöt entisistä ja uusista paikoista. Siinä tuli kättä. Päiväkirjoissaan Linkola sadattelle parin tunnin kyäläilyä, johon kului hyvää rengastusaijaa. Joskus mereni kokonainen päivä asioilla Helsingissä. Tuulausta

Hän tunsi, kuinka petolintujen poikaset kasvoivat jossain koko ajan. Kohta ne hyppäivät pesän laidan yli, ilman renkaita, ja pehi oli menetty.

Juhannus viilisti ohi, lintujen kesä alkoi päättyä. Metsä hiljjeni ja höyhenpuvet haaluisivat. Silti työtä jatkui niin kauan kuin oli poikasia, pitkälle heinäkuuhun.

Syksy oli tulossa. Vielä 1950-luvun alussa Linkola odoteltiin yliopistolle. Sovatuksena kuollut isä professori **Kaarlo Linkola** oli ollut maineikas kasvitieteilijä ja yliopiston rehtori. Äidinsä **Hugo Suolahti** taas oli pitkään yliopiston kansleri.

Linkola on sivistyskukka, akateemisia monessa polvessa. Äidin puolelta siihen kuuluu Suolahti, von Fieandtje ja von Esseneitä.

Linkola puhuu vanhasta sivistyneistöä. ”Sivistyneen ihmisen näköpiiriin oli aina ulottuvaa omaa itseä ja omaa perhekuntaa laajempiin pyriöihin”, hän kirjoitti omasta kasvatuksesta viime talvena *Huidenkivi*-lehdessä.

Vastuu ja velvollisuus menivät aina vapauksien estele: korkea morali, itsekuri ja itsehillintä olivat peruspereiaatteita.”

Tähän palaamaan vielä. ”Joka kääntessä piti pyrkiä eettisesti ympäristöä paremmaksi – jotta ympäristö seuraisi esimerkiksi. Ylemmyys muihin sosiaaliryhmiin nähden ei saanut näkyä ylimielisyytenä, päinvastoin ehdotus ohjelmaksi oli ystävällinen, empaattinen käytös myös palvoväkeä, kansanhimistä kohtaan; ylemmyyden tuli ilmetä vain esimerkin kautta.”

Korkea morali, itsekuri ja itsehillintä – niitä nuori Linkola vaati itseltään, varmaan myös silloin, kun hän kirjisti kuuraisena aamuna makupussissa.

”Tuhoo lähtee juuri ihmisoikeuksista ja yksilön arvostamisesta”, hän kirjoittaa paljon myöhemmin. Hän ei ole koskaan ollut demokratian kannattaja, ja kansanvalta on Linkolalle kauhistus.
”Ei demokratiaa, taivaan tähden, ei demokratiaa! Ei yleisiä äänioikeutta, ei ikini! Ei, ei, ei!” hän huudahtaa nähdessään lehtiviuva kauppareilla Gigantin avajaisjoonista.

Linkolalle kauhistus on ihmisen, jonka intressit ovat: ”oma napa, omat kakarat, puoliso ja pari kavertaa, viikonlopuun kevyet huvit, siinä maailma. Ja tavaraan korvoin saakka.”

Sivistyneen ihmisen näköpiiriin oli aina ulottuvaa omaa itseä ja perhekuntaa laajempiin ympyröihin. Angloksainen yksilönvapaus ja oikeus onnen eteenä juurtuvat Suomeen vasta viihdellen sotien jälkeen. Nuoren Linkolan maailman keskus oli Saksa ja saksan kieli – toki koulussa leudettiin latinaankin.

Saksa oli paitsi puhtaan, järjestelmällisen tieteen kehto myös sankaruuden, usvan ja aamurukos. Goet-ten ja Schillerin – romantikien – kieli.
Saksa oli hävinnyt sodan, ja uusi tulokas Yhdysvallat hääräsi purkka jaunahan Euroopassa. Se oli noussut jeppillä, kypärän leukahina roikkui renneistä auki.

Kiitti saksalainen tieteenihme säilyi. Saksaksi kirjoitettiin sellaiset oikeat litteuttelutieteen tohtorit **Günther Niehammer, Ernst Hartert ja Glutz**

von Blotzhem.

Linkola vieraili 17-vuotiaana ensimmäisellä ulkomaanmatkallaan pommiteussa Frankfurtsissa. Hänen perehellään oli saksalaisia ystäviä, isosetä **Eino Suolahti** oli vetänyt uistinta Gestapon päällikön **Heinrich Himmlerin** kanssa Vanajanselällä. Äidin kotona oli vierailut itse **Oswald Spengler**, historioitsija, joka kirjoitti *Länsimaiden perikodon*.

Der Pentti on aina ihailut Saksa. Sen historian kaikissa vaiheissa, hän lisää haastavasti. Perusteellisuutta, jämäpyyttä ja kuralaisuutta.

Hämeen metsien vaeltajaa vihelti myös kansallissosialistien fyysinen ja psyykkinen lujuus, jossa yksilönvapaudet ja nautinnonhalu olivat etäällä.

Kuammaks kuusikymmenlukuaisudesta tai tagielatelle-vihreistä ei taida päästä.

Linkola vietti lapsuutensa aintuutausissa paikassa: kasvitieteellissä puutarhassa keskellä Helsingin Kaisaniemessä, aivan rautatieaseman kupeessa. Komeaa, kivistä taloa kaavailtiin aikoinaan Suomen kunninkaaninaksi saksalaiselle Väinö I:lle.

Pentti-potki sai samota korkeiden aitojen ja portinvartijan suojaamassa puutarhassa, jonne ulkopuolisilla ei ollut asiaa. Ei hassumpi allusgyys myöhemmälle retekille. Aidan takaa professorin poika saattoi turvallisesti lomalpöytäliä Pitkänsilän toiselta puolelta tulevia työläisiä.

Ylipuutarhuri Liljestromiä hän se sijaan sai pelätä aituksen siipipuolella, hän aiheesta, sillä Pentti ja pikkuveli Martti eivät aina malttaneet varoa kasvitieteellisen puutarhan monivuotisista kasveista, ja litinankieliset nimikyltitkin jäivät mäkeä laskevien pientien alle. Isoisoko Aira sai vuosikaudet alua puutarhan esteen kasvikuvassa, jossa hän istui jättäiläistulpen lehdellä.

Poikaviikari sotki vimmatusti polkupyörällä Elannon jakeluauton perässä ja sai sen kiinnin, kun auto seisautti pienen kivijalkakauppaan eteen. Huuhohtaan hän jäi auto vievään, kaivoi tustastaan viikon ja teki siihen merkintöjä. Kohta auto jatkoi matkaansa ja poika perässä. Linkolahan se tietenkoin oli. Hän bongasi Elannon, postin ja suurten keskusliikkeiden jakeluautoja, tunsi niiden rekisterinumeroit, teki havaintoja reiteistä ja aikatauluista. Tilastoja esintymisistä!

Sama perusteellisuus oli pojan muusikin harrastuksissa. Monen muun sen ajan koulupojan lailla myös Linkolasta tuli postimerkkeijä. Hän oli huolellinen ja tarkka, sai Suomi-kansions lähes aukoiksi ja jatkoi nuuripäimien sarjoilla.

Kun isä kuoli, perheen oli muutettava Kaisaniemen virka-asunnosta ensin Laivanvarustajankadulle ja sitten isovanhemmilta perittyyn suureen 200 nelion huoneistoon Merikadulle. Linkolasta tuli kerosuolassa asuva erilaipoika, joka jäi arvostetua Suomalaisista Yhteiskoulusta. Samalla luokalla olivat muun muassa nykyinen arkkiatri **Risto Pelkonen**, suurlähtetillä **Kai Helenius** ja ministeri **Artos Erko**. Pojilla oli salaseura Sissit.

Koulun kronikka sanottiin, että Pentti Linkola oli mittaapu, jolla opettajien huumorintajua mitattiin. Kunen moten muuttajan sen ajan heikkinäijäiset por-

LINKOLA OLI TAITAVA

KONEPISTOOLIN KÄYTTÄJÄ

varisperheet, myös Linkolat lähtivät kesäksi maalle. Äidinsä oli aikoinaan hankkinut Kariniemen maatilaa Vanajaveden rannalta, ja sinne lähettiin kesä-koulu ensimmäisenä päivänä. Kaupunkin palattiin elokuun viimeisenä päivänä, illalla. Kolme kuukautta vuodesta Linkola oli täysi maalaipoika.

Mutta hän halusi neljännen kuukauden, sen jälkeen tärkeämmän, toukokuun, jolloin linnut pesivät. Hän oli innostunut lintuhinnon luontokokemassa, ja nyt koulu rystöi toukokuun häneltä joka vuosi. Se oli elämän tuhlauksista.

Kun toukokuussa 1950 Suomalaisesta Yhteiskoulusta Helsingin Töölössä julistettiin abiturientit ylioppilaksi, puurtu joukosta Pentti Linkola, joka ei ollut ehtinyt jäädä viimeisenä leppoutteihin. Samalla kellonlyömällä kun luokkatoverit saivat valkokatit päihänsä, Linkola huomasi päikänleimän lintujen värin luhtasaarekkeella, että vene oli irti.

Sateli. Oli pakko kalataa mutaan ja kylmännä veteen ja uida vene kiinni.

Mutta paljon mieluummin Linkola oli sillä hetkellä siellä kuin töölössä.

Linkola opiskeli vuoden verran yliopistossa eläin- ja kasvitietettä, kemiaa ja maantiedettä. Hänestä odotettiin biologia, mutta kun toukokuu tuli, Linkola katosi Hämeen järville. Telkkä pesi jo. Eikä hän palannut syksylläkään, vaan lähti erakoksi Ahvenanmaan Signilskärille.

Signilskär on saari Ahvenanmaan ja Ruotsin välissä. Siellä on lintuasema, jossa aina yksi havain-

Karsi lintujen rengastaja ei käytä rukkasia (1968).

Nuori Linkola oli 1960-luvun alussa tervetullut vieras kulttuuripiireissä. Tällä kertaa kirjailija Arvo Kipponan kotona.

noitsija. Linkola viihtyi saarensa kuutena syksynä joulun asti, joskus pitempäänkin.

Valoisia aikoja oli lyhyt ja silloin oli paljon tehtävää. Lintuvierokkoja ei vielä ollut, ja lintuja pyydytettiin suurilla isosusilla ryllä. Kallioilla oli huukkaloukut, joissa oli houkuttimena Linkolan Helsingin keskustasta pyytimiä puljuja.

Tähän asti hän oli elänyt Suuren Lintukirjan tekemisestä samallaan rahoilla, mutta nyt Linkola sai yksyisin Signiskärillä ilmeisen ruan, jonka merivartijat toimittivat hänelle. Mikä oli olessa. Pimeän lintun saatot lueksella, kun myrkky oli voinut ulkona. Linkola tunsi hyvin kaunokirjallisuutta, ja täällä oli sille aikaa.

Signiskärillä oli armeijan linnoitteita: järeitä tykkitornejia, ammusluolia ja paksuneisiä bunkkereita. Kaikki oli pitinyt räjäyttää, sillä Ahvenanmaa oli demilitarisoinnista vyyhytettyä.

Teräsbetoninromun keskellä liikkusena Linkola kaubistui sodan silmätöntä tuhoa ja tulausta. Samaan aikaan maailma seurasi Korean sota. Maailmansota päättyimistä oli vain kuusi vuotta, ja aika yleisesti uskottiin, että kohta käytsäisiin seuraava ja siinä käytettäisiin atomipommia. Ei nähty mitään syytä uskoa, että ei käytettäisi.

Sota tulisi, ja se olisi ennennäkemätön hävitys. Suomen armeija odotti Pentti Linkolaa. Linkola vastusti armeijaa, mutta siviilipalvelus ei hänelle sopinut, sillä se olisi merkinnyt sisätyötä. Hän pyrki palvelukseen mahdollisimman kovan paikkana, 40 asteen pakkasiin Kon-

tiolahdella, sillä Pohjois-Karjala ja sen linnusto kieltoivat häntä.

Vieläkään Linkola ei saata antaa armeijalle anteeksi sitä, että se vei hänetä kevään 1955. Siinä vuonna jäivät Hämeen järvet, rannat ja linnunpesät kolumattua. Se oli aukko ehjässä sarjassa, siitä toukokuulta hänetä puuttanut puhtaaksirjoittu mappi.

Linkolasta tuli lempeä alkijoksi. Toisin kuin moni luulee, hän on mukava ja seuralainen ihmisen, joka kertelee mielellään juttuja hiljaisella äänellä. Ei hän onnistunut karjumaan alkoiakkei ja olemaan heille pahana. Komentoiänkin oli keho.

Pataljoonan suunnistusmestaruuskilpailussa Linkola välytyi, mitä metsässä oli oppinut: hän voitti ja teki ohessa muutama lintuhavainnokin.

Parhaat otettiin pois normaalisti päiväohjelmasta, ja he alkivat harjoitella puolustusvoimien maastomestaruuskilpailuihin, juosta esterataa ja ampua koneyliöillä. Se oli mukavaa. Jotakin konseptistoli sopii Linkolalle...

Tylsä ja tarpeeton loppuakkei armeijassa masensi hänet, ja hän toipui sen aiheuttamasta depressiosta valla seuraavana keväänä Hämeen metsissä. Linkolasta on taupumasta murhemieheen.

Linkola kolusi pyörällä ja linja-autolla kotoon luonnonuojeluvälvojalta tehtävien selvittäjän muuttohaukan, huuhkajan ja maakotkan pesintää. Tiedot pesistä hän hankki paikakuntalaisilta ja etsi pesät ohjeiden mukaan soilta ja sydänmailla.

Siihen aikaan maaseutu vilisi vielä elämää, sillä kaksi kolmasosa suomalaisista asui maalla. Ihmisiä liikkui pihossa, heitä tuli vastaan tiellä, pelloilla työskenteli miehiä ja hevosia. Usia taloja rakennettiin heinäseipäät somistivat maisemaa, ja lähemmät käännytyvät leuat jauhaen katsomaan ohikulkijaa. Karjanta tilaa ei voinut ajatella.

Postiautolla Linkola pääsi joka paikkaan, auto linja-autoista oli vielä pitkäkokkaisia, polkupyörät kulkivat takana sarvissa. Tiet kiemurivat hiekkaisina ja töyssyisinä, ja autoissa istuttin paperipussit sylissä.

Metsissä huoli läpilojaho kolmiomittausotornoja, joista askelmatkin olivat pudonneet. Niihin Linkola oli pakko kavuta tähyttämään, henkensä kauppalla, ylimpään huippuun, vaikka miten olisi pelotuttanut. Aina yksin. Hän olisi hyvin voinut jäädä maakaamaan raajat poikki jonnekkin sydänmaalle – emo yläpuolella votonriemuisesti kirkun.

Haukat ja pöllöt silpoivat naaman verille montta kerran, mutta suojakypäriä ei Linkolan päähän voi edes kuvitella. Joskus hänellä oli villapusero pään ympärillä vedettyä, mutta emon ensi hyökkäys vei sen jokuksiin. Molemmat silmät hän sai kuitenkin pitää.

Miten se menikään? *Itekuiri, itsehillintä...* Niitä aikoja Linkolan on ikävä. Ei ympäristöongelmia, ei saasteita – koko saanaakaan ei tunneta.

Mutta maaseudulta muutettiin jo kaupunkini. Metsissä alkoi kuulua moottorisuara.

Ihmansisä Linkola näki suoria metsäautoiteita. Siellä hän joutui "raivotranssiin", kun näki, miten 500-vuotiaita kilpikaanapetäjä kaadettiin. Miestap-po oli lähellä. Vasta illalla hän sai rauhoittua.

Syksyisin Linkola palasi Helsinkiin Merikardulle kirjoittamaan muistiinpanon puhtaaksi. Ja lähti taas.

Hän ei maltanut odottaa edes kevääseen. Tammikuussa 1958 hän ajoi junalla Parikkalaan ja sieltä pakkasaassa pyörällä Sallan, 700 kilometriä. Yöt hän oli sentään matkustajakodissa. Niitähän oli joka kylässä, kuten pyöräkirjoitamojakin.

(Vanhaista muistikirjasta sattuua kohta, jossa pakkasta on matkustajakodin ikkunas 38 astetta. Linkola ajeele aamuhämärissä kylällä tekemässä lintuhavaintoja: punatilkku, tilhi... Aurinko noussee pahaivana. Linkola lähtee taipaleelle, mutta takapyörä rojottaa kokoon. Pakkanen katkaisi pinnat.)

Pitkin elämänsä mittaan Linkola on polkenut melkein kaikkialla Suomessa. Kaikesta on tarkat muistiinpanot, säädiedot, reitit, kelonajat.

Aukkoja ei ole paljon. Reisjärjellä hän ei ole ollut, eikä Kolarissa eikä Ylitornilla. Tilastoistaan hän näkee, että 250 kunnassa hän on tehnyt vähintään yhden maastoretken.

Partaradikaali-sanaa ei vielä ollut keksitty. Tällaisille isänmaan pettureille ei ollut vielä nimeä. Suomi oli juuri ja juuri sodasta selvinnyt, isänmaallinen ja yksiarvoisuusmaa. 1960-luku oli vasta edessä, kun **Arvo Salo** joihti *Ylioppilaslehteä* ja Linkola kirjoitti siihen passifistisen kirjoituksen.

Upeerioppilas **Pekka Tarkka** luki *Ylioppilaslehteä* Hamina RUK:ssa ja vastasi kirjoitukseen sen

henkeen yhteen, nimerimerkillä. Kirjoittajaa etsittiin Haminasta, mutta ei löydetty.

Tarkka ja Linkola kirjoittivat toisilleen kirjeitä, mikä nyt tunnutaan hertaiselta. He tapasivat ja tekivät pyöräretken Hämeenseen, sukset pyörän selässä. Sillä lailla!

Tarkka autoi yhdessä **Pentti Klemolan** kanssa Linkolaa saamaan ensimmäisen kirjansa *Isänmaan ja ihmisten puolesta* painoon. Se oli salamyhkäistä toulua. Oikeasti kirja oli kirjoitettu yhdessä psykologian opiskelija **Pehr Charpentierin** kanssa, mutta hänen nimensä sovitin jätettäväksi pois, sillä kirjasta epäiltiin koituvan hankaluuksia. Se yllytti kieltäytymään aseista. Sodanvastainen toverioppi lähti kirjansa kaikille miespuolisille abiturienteille. Linkola kirjoitti itse siitä kiittävän arvostelun *Ylioppilaslehteen* – Klemolan nimissä.

Siihi tuli kokkirja, varsinkin sen jälkeen kun **Sylvia Kekkonen** kävi kysymässä sitä Suomalaisessa Kirjallisuudessa. Akateemisen näyteikkunasta se siirrettiin joka päivä pois, mutta Klemola käi siirtämässä sen aamuisin hyllystä takaisin näyteikkunaan.

Hassua, että Linkola oli niin tunnettu hahmo Helsingin kulttuuripiireissä, vaikka hän oli aina metsissä.

Ensimmäisen talvensa kalastajana 1958 hän vietti Keski-Suomessa Keiteleellä, mutta ei välttynyt niin pohjoisessa. Seuraavana vuonna Linkola alkoi asettua etelämmäksi, nyt Pääjanteen yllihin metsäisiin Kuhmoisten Kissaakulmaan, josta hän 500-vuotiaita kilpikaanapetäjä kaadettiin. Miestap-po oli lähellä. Vasta illalla hän sai rauhoittua.

Hänestä tulisi kalastaja, kaupunkini hän ei halunnut. Elettiin aikaa, jolloin maalemmuuto oli tuntematon ajatus, ei ollut ekologisen elämäntavan käsitteltä. Mitään protestia Linkolan toimissa ei osattu nähdä.

Siihi hän oli usein vieraana Tarkan ja **Auli Viikarin** juhlassa Helsingin Kapteeninkadulla. Niissä kävi sen ajan kulttuuriradikaaleja, kuten **Kaj Chydenius**, **Kalle Holmberg**, **Marja-Leena Mikkola**, **Pentti Saarikoski** ja **Pentti Saarista**.

Kulttuuriväki piti yhteyttä, vaikka Kissaakulmalla ei ollut edes puhelinta. Linkola luki tarkasti lehtiä ja kävi kirjeenvaihtoa, kirjoitti lehtiin itsekin. Istuipa hän yhden kerran Kosmoskessakin, mutta tupakan savu kirkeli liikaaksi silmiä.

Linkola ei ollut koskaan seurustellut, kohta kolmekymppinen mies. Siinäkin asiassa hän ei tahtonut tehdä niin kuin muut. Nyt hänen oli pakko myöntää, ettei tullut elämänsä yksin toimeen. Pesä oli rakennettu puuttui naaras.

Linkola tutustui urheilulliseen ja reippaaseen sairanhoidtajaan **Aliisa Lummeeseen**, joka halusi elää maalla ilman sähköä ja vesijohtoa.

Pentti ja Aliisan häijäluhti Merikadulla 1961 olivat suuri seurapiiritapahtuma. "Aliisa Lummes! Voiko niin kaunista nimeä olla kaan?" huokaili **Peter von Bagh**.

Pentti työnsi potkukelkalla Aliisaa kohti synnyttysairaalaan. Jättäi pitkin matkaa oli vain kahdeksan kilometriä. He saivat tytön, **Mirjam**in. Seuraavalla

viikolla Pentti toi kättilölle lahjaksi suuren maiten.

Elämä oli ankaraa. Linkoloilla ei neljään vuoteen ollut edes hevosta, Pentti oli hevonen. Hän kulki hihoiten kymmenen kilometrin päähän verkkoille ja tuli takaisin saalis ja tarvikkeet selässä.

Parivaljakon toinen hevonen oli Aliisa – suvussa satkeli ihminen, Pentti muistaa aina sanaa. Yhyskallassa Aliisa sai soutuissa avarapirasia. Vesillä oli silloin ainoa, sillä Pääjanteen siika kävi kaukaksi. Pentti vei saaliin linja-autolle aamukuudelta. Hurjimmaksi lähettiin järvelle kello kahdeksalta ja takaisin tultiin seuraavana yönä neljältä. Pimeällä Pääjanteellä etsittiin otsalampun päässä verkkoahon ja, Tehensellällä tuuli.

Toinen lapsi **Leena** syntyi 1963. Lapset saivat kulkea mukana veneessä, toinen etutudolla ja toinen korissa veneen pohjalla.

Kerran myrsky yllätti, aallot Tehensellällä kaatuivat päälle, ja oli pakko soutaa alta pois. Vauva pyrki ylös korista, Aliisan airo tönäisi sen aina takaisin pohjalle. Lapsi parkui, mutta soutu oli pakko, ettei selviittä.

Mirjamia täytyi käydä ruokkimassa maidonvastikkeella kesken kalastuksen. Siitä varten piti poikeita väliillä luodella telassa. Päivä päivättä tuli kylmempää, mutta Pentti ajatteli, että lapsi tuntuu hiljaksen kylmästi, karvasta, ja näin selvitän pakkasiin asti.

Ei selvityt. Vauva oli palautta. Oli pakko etsiä silte joka hoitopaikka.

Kalan hinta laski, velt ahdistivat. Tuli stressiä ja huolia, ja Pentti venytti päivät entisestään, putosi jähin, kömpyi lös.

Sivistyneen ihmisen näköpiiriin oli aina ulottuvata omaa itseä ja omaa perhekuntaa laajempiin ympäristöihin.

Itäisen ja öisin hän yritti kirjoittaa lupaamiaansa osia

Mirjam-tyttären kanssa kala-ateriaalla kotona Kuhmoisissa 1969.

LINKOLA KÄVI VAIMONSA KANSSA KANARIANSAARILLA

Pohjolan lintuihin. Ja Pentti oli niin pedanttikin. Sitonen kirjoituskone lensi senään ja hajosi.

Talvella ei tarvinut soutuajaa ja Pentti saattoi kalastaa yksin. Aliisa sai olla lasten kanssa kotona. Sämällä hän puoltoi verkkoja. Mutta syksy olivat ongelma. Selvitin kaikenlaisilla järjestelyillä, mutta yhden syksyn työt saivat selviätä kahdestaan. Mirjam työtä seitsemän, Leena viisi.

Se oli työvälit pitkä ja pimeä syksy. Väliällä he eivät nähneet vanhempia ollenkaan, kun nämä kävivät vain yöllä käyntimässä. Oli pimeää ja ruoka kylmä, sillä kynttilääkään ei tulipalan pelossa saanut polttaa. Seitsemivuotiaalla esikoisella oli kova vastu.

Keväisin, kun jäät olivat sulaneet, isä lähti tietysti Hämeenseen. Mikään ei ollut tunnettua.

Aiti ja tytöt jäivät Kuhmoisiin, ja kesä oli siellä idyllistä aikaa. Väliällä Pentti tuli käymään ja kuljetti joskus perhettä mukanaan pitkällä pyöräretkellä, kun kuljettiin ympäri Suomea muuttohaukan, kotkan ja huuhkajan perässä.

Pyörillä mentiin pitkien kiemuraisia hiekkietäjiä. Äidillä oli yksi lapsi korissa edessä ja toinen tarakalla. Hei vei kaikki tavart. Sopoteltau tuli lapsille tutuksi. Ilesingissäkin isä kävi muuttaman kerran vuodessa. Ja Kuhmoisiin tuli vieraita, olihan paikka niin kaunis.

Pekka Tarkka muistaa unohuttamattoman pääsiäisen, jolloin oli kaikkien aikojen revontulet. Linkola ja

Jumalan teatterin Esa Kirkkopelto (vas.), Jari Halonen ja Jari Hietanen suoran toiminnan miehen puhella 1987.

Tarkka ajoivat pääsiäisaamuna reellä kirkkoon, ja tunnelma oli niin kohollaan, että miehet seisovat lehterillä ja elvasivat oikein kovaa.

Pentti Saarikoski toi nähtäväksi uuden tyttöystävänsä **Maija Vauhkonen**, jolla oli Linkolan mielestä sipö pyöreä naama ja siinä pieni nenä. Pentti söi parin saraan ja jätti sinne koko päiväksi puolukoita poliminaan. Se teki Saarikoskeen suuren vaikutuksen. Mutta runoilija oli jo niin heikossa kunnossa, että ei jaksanut nousta rantatörmälle ylös talolle.

Pöytäilijä-kirjailija **Jukka Pakkanen** kävi **Matti Klänge** ja **Anto Leikola**, Pentin pukiuserkku, ja tietenkin kaikki Pentin luvuttomat oritologikaverit. Pentin kirjoitukset luonnon puolesta *Suomen Kuvalehdessä* alkoivat herättää huomiota 1960-luvun lopulla. Hänestä oli tullut kuuluisa.

Ei ihme, että Aliisa alkoi väsyä soutamiseen ja ankanan elämään. Hän sanoi, että elämänsä pitäisi olla aika panna joskus passianssiin. Ei ollut, sillä kalan hinta laski koko ajan: kuhu elohopeasta kasvoi, ja kirjolohi alkoi uhaa.

Pentti ei pelännyt elohopea eikä kadumiejiä. Vetiäkin hän oli aina juonut kaikkia jarmista ja kaikista lätköistä. Pentti oli karski jätkä: punaisen maidon ei tarvitsse olla hän siltä viikolta.

**LINKOLA ON BRÄNDI,
HÄNEN ELÄMÄNSÄ ON
MONUMENTTI**

Alkukesän 1974 suuri merisouturetki oli avioliiton loppunäytös.

Linkolot söivät seitsemän viikon ajan ympäri saaristoa ja Ahvenanmaa. Lapset olivat mukana osan ajasta. Se tarkoitti loputtomia lintulutoja, pesiä, muna, ei muuta. Ja koko ajan satoi.

Eräässä pienessä saaresta Pentti törmäsi kahteen mieheen, joista toinen näytti tutulta: vanha luokkatoveri Aatos Erko. Miehet eivät olleet tavanneet sitten kouluajojen. Vaihdettiin kulumisista, puhelinliitännästä. Elämä oli mennyt eri latuja. Pentti jatkoi sataiselle merelle.

Värdön ulkoasussa Pentti oli varmasti, että koko perhe hukkuu myrskyssä. Lapsen komennettiin kulaan täydenmalin vedenalaisia korjia, jotka kaataisivat vettä. Aliisa ei pelännyt, hän ei osannut pelkännyt mitään, mutta Pentti pelkäsi.

Läpimärkinä he pelastuivat puuttomalle luodelle ja pystyttivät telan. Myrsky repi telan rikki, mutta siinä heidän oli selvitettävä seuraavaan päivään.

Arvatak, olko heillä pelastusliivejä. Sen reissun jälkeen avioliitto päättyi, ja Pentin elämä romahti. Kuluhoimissa ei voinut enää jatkua. Kaikki oli mennyt.

Pentti sai tutustua kampelaan. Hänestä tuli neljäksi vuodeksi merkalastaja.

Hän vuokrasi Kirkkonummelta Hirsalan kartanon kalavedet. Uusi elämänpunkin löytyi. Naiset ovat aina ymmäräneet Penttin.

Hirsalan vesien hauet olivat kyllä pitkiä, mutta niitä tavoittelivat myös virvelimiehet, joita sai aina olla hänteläisessä. Oltiin ruuhka-Suomessa, verkkoja varastettiin.

Vuokrasuhde päättyi, ja Pentin oli taas hankittava uusi koti, kalavedet ja talli hevoseille. Hän palasi, yksin, lapsuuden maisemiin amaan Vanajaveden rantaan, otti ison lainan ja osti palan maata.

Nyt Pentti oli kovilla. Millä hän maksaisi sellaisia lainat, kun kukaiköistä saa parikymppiä?

Apuja tuli yllättäen suunalta – Tanskan salisma.

Itämereen oli pulpahtanut Atlantista suuri määrära suolavettä. Merivedestä tuli täälläkin suolaisempaa ja se pystyi kannattelemaan turksan mättä. Turksa leväsi itämeren joka soppaan.

Penttin mukaan turksaa oli kalliita paitsi Leninigradin oblastissa ja Perämeren pohjukassa. Se nousi melkein rantalepikoihin, söi kaiken ja sötki verkkoja. Se pilasi ahvenen, siian ja kujan kalastuksen.

Turksa auttoi velkaista Penttiä: sisävesikuhaista sai hyvän hinnan. Hän pystyi maksamaan lainaansa, mutta oli niin kovilla, että epätoivoissaan yritti kerran ryppäpöytä toukokuussa – kaikkein arvokkaimpaan lintuunakaan! Se oli paljon se.

Penttin pieni mökki oli täynnä lehtiä ja kirjoja, kaanosta roikkui verkkoja, mappeja oli sohvaa täynnä. Hän ei ole niin siisteyden perään ollut koskaan, eihän hän juuri ole kotosalakaan. Kun hän tulee yömyöhällä, hän raputtaa lautasen pohjaa vähän kirkkaampana. Kaikki tahtoo mennä ylös ja lattialle. Kun laskämpäriä kaatuu, Pentti liiskaa sanoalehtä lattialle. Musiikkisurvosympärikin menee joskus nurj matolle.

Mutta Pentin pienestä mökistä tuli taas seuraamattoman kohde. Erakohan hän ei ole koskaan ollut, hänen lempilintunsaakin on seurallinen kalalokki. Se on tajuksi ja kalakavereiksi oli halukkaita. Penttin luona kävi kalassa kirjailijoita, kuten **Juhani Syrjä** ja **Erno Paasilinna**. **Matti Pulkkinen** hakeutui hänen mökkiinsä kuin infarkinsa jälkeen.

Kaikenlaisia ihmisiä Pentin vierana; luovuttomasti haastattelijoita, joita kiehoittivat hänen värikkästä mielipiteensä, ja valokuvaajia, joita viehätti kuvauksellisen Pentin hevosineen ja rekineen. Lähistöllä lomaille vanha ystävä Matti Klänge tuli tervehtimään, mutta sääntiä törmenty toiseen ensyään, jengimurhasta istuvaan normeen helvettiin kylvään, joka poikkei valokuvailomallaan.

Mutta toukokuussa Pentti lähti. Kun hän palasi kirkkosiltaan, oli heini kasvutakin niin korkeaksi, ettei tallille näkynyt. Oli harvonta viikote käsiinsä ja raivattava pöytä.

Tieteenkin tuli vihreitä vieraita: **Ville Koski** ja **Eero Palomäki** ja vastustaja kahta mattoa **Kaikkölä** vierailualueen Pentin tietysti yöhä vierien kanssa oli ongelmallista. *Toisinaajattelijan* päiväkirjasta ilmestyi 1979, Pentti oli lausuntoineen tavan takaa otiskoissa, niihin pääsi kehumalla vaikka 1985 ja Hitleriä tai vihaamalla kissoja.

Vihreitten Turun-kokous 1985 oli täydellinen hauskas, kaksi maailmaa törmäsi.

Lökö Pentti oikeasti häntä keskeytellyttä kasvisravintolitsijaa, vai otiko se vain eräänlainen hieraus? Pentti kehotti vihreitä turttamaan rynnäkököitä: laulehtin ja valtaamaan tehtaat. Hän asettui kannattamaan Baaderia ja Meinhofia.

”Kansa ei kunnioita heikkoutta ja vikinä. Komppromissivihreät herättävät vain haukoksia ja inhoa.” Hän kehotti luomaan kurnilaisen järjestyksen, yhdenmukaisesti tunnukset. Olisi vaalittava hyvää ruumiillista kuntoa ja opetettava olemaan pelätty ja vihattu.

Pentti vaati lähtöä Impivaaraan, ”jämäärän Impivaaraan”. Ei pidä jäädä Jukolaan nyhertämään reformien kanssa. Olisi palattava hevosvetoiseen maatalouteen, opetettava tuonti, määräävä ysyntyräjoitoksia. Kotimaisen vesivoiman säästämissäksi olisi palattava ”pimeään suomalaisen yöön”.

Häntä inhotti istua vatvonnassa asioita lattialla ja laaristissa. Selkään kiipeytyi. Vihreillä ei ollut edes puheenjohtajaa, joka olisi vaihtanut sen kasvisravintoloitsijan.

Oliko siis ihme, että Jumalan teatterin paskanheitäjätkin olivat kohta nöyrinä poikina Linkolan mökilla?

Suomi oli tuhonnut metsänsä. Metsäautotit leikkeliävät takamaa, liikkuminen oli vaikeaa avohakkuiden, australian, kolmittimetrin ojen ja hakkujätteen keskellä. Rantolalle ei enää päässyt, niillä oli mökkejä ja laitureita, metsät olivat monotonisia taimikkoja.

Se liukutti häntä enemmän kuin Auschwitz ja maailmansodat. Hän katsoo perinensä 94-vuotiaalla äitillään liiankin myötämielisen suhtautumisen ihmistulkisurvosympärikin menee joskus nurj matolle.

Kesäisin oli pakko lähteä maihin, joskus luontoa oli nähtävä – tai jota hän ei ollut ainakaan nähnyt aiemmin. Suomessa ei voinut olla enää metsä, kun oli niin monta muistoja joka puolella.

Pentti ylistää Viron, Karjalan, Puolan metsiä, sakallista vähän huvittavaakin luonnonsuojelua ja Etelä-Euroopan piikkipensaiten suojelemissa tiheikköjä. Niin, Pentti on pyöräillyt paljon myös ulkomailta, ja hän on pistäytynyt jopa turistimatkalla Kanariansaarilla. Sitä on kyllä vaikea kuvitella.

Parississa hän on ollut kuusi tuntia, asemalla. Hän ei halunnut kaupunkille.

Ennen Pentin pyörä ole tietenkin mikään vaihdettava vaan jyrkellä Helkaman Oiva.

Pentti on aina ollut ylepä kunnostaan – ja ihan syyskerroksiltaan, oli heini kasvutakin niin korkeaksi, ettei tallille näkynyt. Oli harvonta viikote käsiinsä ja raivattava pöytä.

Yhväkkä Slovenian vuoristossa vuonna 1996 voinut katsovat.

Pentillä oli diabetes. Hänen oli ryhdyttävä noudattamaan säännöllisiä elämäntapoja. Ennen hän kaikkialla harkkoo aamusta yöhön, juoksi väillä haluamaan.

Nyt on pakko istua lepäämään, syötävä vähän leipää ja otettava insuliinipilotti. Heikkoutta. Se kismittä, että maraton on jäänyt juoksematta. Kyllä se olisi vielä kuusikymppisenä pitänyt alle neljän tunnin pistellä.

Nyt Pentti on luopunut syyskalastuksesta, eikä tään talvena ollut jään alla kuin 174 verkkoa. Parhaina aikoina niitä oli 400. Tuli stressiä, kun niitä piti ehtiä kokea ja kiertää väillä hevosella myymässä kalat ovelta ovelle. Yöunta jäi viitien tuntia, ja sitten uni ei enää tullutkaan.

Penttin elämä on monumentti. Se on hänen tärkein sanomansa. Se on houkuttellut seuraajia, erivät niinkään hänen hurjat puheensa. Mainosmiehen sanoisi, että Linkolalla on hyvä brändi.

Sivistyneen ihmisen näköpiiriin oli sulottava omaa itseä ja omaa perhekuntaa laajempiin ympyröihin.

Onneksi kaikki on kirjoissa: jokainen lintu, jokainen kala, kilometri ja kellonaika. Linturetket on puhtaaksikirjoitettu – usein par kolme vuotta myöhemmin – siisteihin kovakantisiin vihkoihin, tasisella käsialalla, musteella ja vihreillä. Monetalla hän beräsi, mikä oli sääteliä, miten se vaihteli päivän mittaan. Mitä reittiä hän kulki, mihin päätyi yöksi. Mielenioloja on kuvattu niukasti, mutta luttalaavoinen on kerrottu kaikki, joka ainoa. Tärkeimmät on alleviivattu punaisella yksin, kaksi tai kolme kertaa.

Erikseen mappeihin on viety varsinaiset lintulaskennat vakinaisilla reiteillä 50 vuoden ajalta. Montako telkkää oli Rumanhuvilanlahdella, Montako lokkia miläkin luodolla. Niistä näkee, mitä hänen luonnossaan on tapahtunut 50 vuodessa.

Penttin koko elämän kaikki kalat on kirjattu: kapalemmäärät ja painot kitalahnoja ja pikku kuoreita myöten. Säätälän muutokset on kerrottu kalastuspäiväkirjoissa hyvin tarkkaan. Pentti on luoteluotopakkumista ja korkeimmat puut, joihin hän on kiivennyt rengastamaan (31-metrinen kuusi on korkein). Hänhän on filatelisti, eikä aukkoja saa jäädä.

Puomit laskeutuvat tasterisyydessä, taksin on pakko pysähtyä. Kuskien viereessä istuva Pentti panee merkille, että juna on pitkä: ”Nyt ei tullut lasketuksi vauunja. Ennätys on 47. Tässä oli varmasti nelisen kilometriä.”

Poikana hän kirjasi myös veturiin numeroita.

Pian olomme perillä. Täällä on metsä, jota Pentti Linkola on etsinyt yli kymmenen vuotta, vanha koivumetsä. Koivikko, joka on saanut kasvaa 60 vuotta kirveen koskematta. Vanhasiinäni oli kieltäytynyt hakkaamasta. Sellaisia metsiä on myymässä ani harvoin.

Pentti on saanut alueelle rauhoituspäätöksen. Se säästää hänen jälkeensä koivumetsää, se on hänen perintönsä jälkipolville. Ei hän siellä paljoon ehdi käymään, eikä se ole suojeleluseen tarkoitettua.

”Tämä on minun vastareaktioi metsäitökarjalassa. Edes joskus pala metsää jää jäljelle.”

Metsä sijaitsee Saaren kunnassa Etelä-Karjalassa. Tila on 25 hehtaaria, sillä on metsä vanha tala ja notkoselkäläinen metsä. Rakennuksia ei saa suojelualueella korjata. Luonto marssi takaisin: 20 vuotta vilyemättä ollut peltö oli Linkolan sanojen mukaan kessällä tirmävää lehtomatikan, ketonekiloiden ja keljon meri. Piha kasvaa talventörttöistä päätellen kaksimetristä putkea.

Luvattu maa maksoi 440 000 markkaa plus verot, puolisien miljoonaa. Se on suunnattoman paljon, sillä se on kahdella ankaralla tavalla, kirjoittamalla ja kalastamalla, hankittua rahaa. Sitä 60 000 markkaa tuli yksityisiltä ihmisiltä Pentin 60-vuotispäivän perustettuna valkosekkitäkkärahastoon.

Sivistyneen utomerkki oli se, että rahasta ei saanut puhua, sitä ei saanut edes ajatella. Lila-elämä, ”Geschäft” (myyösin ”bines”) oli tavoittelulle sy-

Kevät 2001: Pentti Kirjoja näkemässä lintun tuoreeltaan.

vähensiselle elämälle vastakaista, kartettavaa, ihukan halveksittavaa.

Hänen oma isänsä oli perustamassa Suomen ensimmäistä luonnonsuojeluyhdistystä.

Linkolan unelma on toteutunut. Silti väillä iskee murehmielinen. Palauta ei ole. Vuoden 1956 muistikirjasta osuu nyt 24. tuokokuuta:

Suloinen postaukset. Hellettä ja kesää – koivat viihennoivat kuin Jumala. – Heikko tod.näk. idänpuoleinen nauti + 14 astetta.

Ja 8. kesäkuuta:

Toinen heikki hulmahti Hämeeseen, ja kaikki vain vetivät suava. Aamulla hyvin utuista, muttei sumu, pilvet väistymässä, heikko itätuuli. Sitten päivästä silmittä heikki, paidattain ohjeilu suoutessa virtana.

Linkolan koivikko on yhä vanha kuin Penttikin. Nämä puut olivat vesoja, kun Pentti laski mikäin Kaisuaniemessä. Ne ovat nähneet samat vuodet.

Kohta koivat alkavat pökölöityä, lahoja ja kaatuilla. Käppä, kolja ja pajoja on jo paljon. Rämmitime katsomaan Pentin löytämää mehiläishaukan pesiä. Pian ovat koivot hiekenkorvalta, lintujen konsertti voi alkaa.

Penttiä väistyiä. Sokeriuttu. Istusimme metsällä lumaileukojen seassa. Pentti on aikojen sellainen. Tuuli humisee laivoissa, ja alkaa sata lunta vielä kerran.

Pentti nukkui. Omasa koivikkosaan, yhtä vanhassa kuin hän. ■

